

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ **ERSA**

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ (RSAI, ERSA)

“Οικονομική Κρίση και Πολιτικές Ανάπτυξης και Συνοχής”

10ο Τακτικό Επιστημονικό Συνέδριο ,
Θεσσαλονίκη, 1 – 2 Ιουνίου 2012

Συνδιοργάνωση

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης:

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

**ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ:
ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ
«ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ».**

Γιώργος Γριτζάς, Λέκτορας, Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης, ΑΠΘ, ggritzas@auth.gr

Κάρολος Καβουλάκος, Λέκτορας, Τμήμα Πολιτικών Επιστημών, ΑΠΘ, kkavoula@gmail.com

Έφη Αμανατίδου, Διδάκτωρ, Researcher, MIOIR (Manchester Institute of Innovation Research), effie.amanatidou@gmail.com

Θα ξεκινήσουμε το άρθρο με δύο δηλώσεις που έγιναν κατά τη φάση δύο διαφορετικών περιόδων σημαντικής κρίσης, από τις αρχηγούς ενός κράτους και ενός διεθνούς οργανισμού αντίστοιχα:

- «*Δεν υπάρχουν εναλλακτικές*», Μ. Thatcher (Πρωθυπουργός Η.Β. 1979-1990) (Jonas, 2010)
- «..... "Επαναλαμβάνω συνεχώς: εφαρμογή, εφαρμογή, εφαρμογή" προειδοποίησε σήμερα [11/5/2012] η πρόεδρος του ΔΝΤ [Christine Lagarde](#) τις χώρες που βρίσκονται στο πρόγραμμα [Ιρλανδία, Ελλάδα, Πορτογαλία]. "*Δεν υπάρχουν εναλλακτικές επιλογές σε αυτές τις χώρες*" είπε η κυρία Lagarde ....» (Independent δικτυακή πύλη, 2012)

Έννοιες και πρακτικές όπως κοινωνική οικονομία (social economy), αλληλέγγυα οικονομία (solidarity economy), συμπληρωματικά ή κοινοτικά νομίσματα (complementary or community currencies), ανταλλακτικά δίκτυα, καταναλωτικοί συνεταιρισμοί (consumers cooperatives), κοινωνικά παντοπωλεία, κοινωνικά ιατρεία, οικοκοινότητες, κοκ γνωρίζουν το τελευταίο καιρό στην Ελλάδα μία αξιοσημείωτη έξαρση. Τα προαναφερόμενα εγχειρήματα διαθέτουν χαρακτηριστικά τα οποία σε μικρό ή μεγάλο βαθμό δεν εντάσσονται στους συμβατικούς / καθιερωμένους (conventional / mainstream) τρόπους με τους οποίους λειτουργεί η οικονομία και υπό την έννοια αυτή θα μπορούσε να τους αποδοθεί ο πολύ γενικός όρος «εναλλακτικά» (alternative) εγχειρήματα (το μεγαλύτερο μέρος του παρόντος άρθρου αφορά στην ερμηνεία και «μέτρηση» αυτού του όρου).

Παράλληλα, από πολλούς συγγραφείς τονίζεται η σημασία της γεωγραφίας των προαναφερόμενων εγχειρημάτων, υπό την έννοια της έντονης τοπικότητας που τα

χαρακτηρίζει, σε ότι αφορά τους συμμετέχοντες, τους απασχολούμενους, την οργάνωσή τους, τις ανάγκες που καλύπτουν κ.ο.κ. Ειδικότερα, η τοπικότητα δείχνει να αποτελεί ένα αναγκαίο υπόβαθρο για την ανάπτυξη πολλών επιμέρους χαρακτηριστικών των εναλλακτικών εγχειρημάτων (δημοκρατικός έλεγχος, κοινωνικό κεφάλαιο κ.ο.κ.). Επίσης, ο ρόλος αυτών των εγχειρημάτων στις μειονεκτικές περιοχές, σε ότι αφορά το είδος της ανάπτυξης στο οποίο μπορούν να συμβάλλουν, είναι ένας ακόμη λόγος της σημασίας του τόπου στην ανάλυσή τους (Cohrane, 2011). Παράλληλα, η γεωγραφική οπτική βοηθάει στην κατανόηση, άλλων κρίσιμων ζητημάτων που αφορούν στα αίτια γέννησης και εξέλιξής τους, εγγράφοντας αναγκαστικά σε αυτή την οπτική το στοιχείο του ιστορικού χρόνου, όπως όμως αυτός εξελίσσεται σε συγκεκριμένους τόπους (Jonas, 2010).

Η παρούσα δημοσίευση αποτελεί το αρχικό / πρώτο στάδιο μίας ευρύτερης προσπάθειας να ανιχνευθούν τα διαφορετικά είδη εναλλακτικών εγχειρημάτων στην Ελλάδα, να αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά τους, να ερμηνευτούν οι μηχανισμοί γέννησης και βιωσιμότητας ή θνησιμότητάς τους, να ερευνηθούν οι πιθανές αντιφάσεις τους αλλά και το μέγεθος αφομοίωσής τους και τέλος να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο μπορούν να αποτελέσουν στρατηγική επιλογή του τοπικού και περιφερειακού σχεδιασμού (Jonas, 2010). Αν και τα εγχειρήματα δείχνουν να αφορούν πρωτίστως οικονομικές σχέσεις, η έρευνα δεν τα διαχωρίζει από την πολιτική, περιβαλλοντική και κοινωνική τους και εν τέλει πολιτιστική τους διάσταση, ενώ προσπαθεί να κατανοήσει την αλληλεπίδρασή τους με ανάλογα κοινωνικά κινήματα. Στην παρούσα δημοσίευση εκτίθενται μία σειρά σκέψεων σε ότι αφορά ένα πλαίσιο ταξινόμησης τους, το οποίο έχει ως κεντρικό άξονα το βαθμό εναλλακτικότητας (alterity) των υπό συζήτηση εγχειρημάτων.

Οι μορφές / τύποι των εναλλακτικών εγχειρημάτων είναι τόσες πολλές που η ανάγκη ταξινόμησης τους προβάλλει ως προφανής και αναγκαία. Ωστόσο, η οποιοδήποτε είδους ανάλογη προσπάθεια βρίσκεται άμεσα αντιμέτωπη με την ίδια την έννοια «εναλλακτικό» και σχετικά ερωτήματα όπως: όλα τα εγχειρήματα είναι με τον ίδιο τρόπο εναλλακτικά; υπάρχουν εγχειρήματα που είναι περισσότερο εναλλακτικά από κάποια άλλα; κ.ο.κ.

Όπως αναφέρθηκε στην πρώτη παράγραφο, ο χαρακτηρισμός μίας διαδικασίας ως «εναλλακτικής» παραπέμπει αυτόματα στον αποκλεισμό από τη συμπερίληψή της σε ότι χαρακτηρίζεται ως συμβατικό / επικρατούσα τάση (πχ με πολύ γενικούς όρους ο νεοφιλελεύθερος καπιταλισμός σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης). Ο Jonas (2010) θεωρεί πως η έννοια «εναλλακτικό» υπονοεί την τοποθέτηση σε σχέση με κάτι «άλλο», στο οποίο αντιτίθεται και το οποίο αντικαθιστά, γεγονός που όμως δεν συμβαίνει πάντοτε. Για το λόγο αυτό προτείνεται η έννοια της «εναλλακτικότητας» (alterity) ως περισσότερο χρήσιμη επειδή είναι εσωτερική, εντός ενός πλαισίου που περιλαμβάνει τα εναλλακτικά εγχειρήματα, χωρίς να είναι απαραίτητη μία αντιδιαστολή ή εύρεση της σχέσης αυτών των εναλλακτικών

με άλλα μη-εναλλακτικά εγχειρήματα. Παράλληλα, ο ίδιος συγγραφέας υποστηρίζει ότι ή έννοια της εναλλακτικότητας παραπέμπει: στο διαφορετικό / ποικιλόμορφο (diverse), στο εξαρτώμενο από το κοινωνικο-οικονομικο-πολιτικό πλαίσιο (context-depended) και περισσότερο από όλα στο γεωγραφικά συγκεκριμένο.

Οι Fuller & Jonas (2003) θεωρούν ότι υπάρχουν τρεις εκδοχές για τα εναλλακτικά εγχειρήματα. Συγκεκριμένα μπορεί να είναι:

- **αντιτιθέμενα (alternative-oppositional):** Αφορά σε εγχειρήματα στα οποία οι συμμετέχοντες είναι ενεργά και συνειδητά εναλλακτικοί, ενσωματώνοντας το «διαφορετικό» με όρους λειτουργίας και αξιών, ενώ ταυτόχρονα αποτελούν μία άρνηση των κυρίαρχων τάσεων και των χαρακτηριστικών της ταυτότητά τους
- **υποκατάστατα (alternative-substitute):** Αφορά σε εγχειρήματα που επέχουν το ρόλο του υποκατάστατου άλλων εγχειρημάτων, τα οποία δεν είναι παρόντα ή ήταν στο παρελθόν και απέτυχαν και τα οποία μπορεί να είναι (αλλά και να μην είναι) εναλλακτικά με την έννοια που περιγράφηκε στον πρώτο ορισμό
- **επιπρόσθετα (alternative-additional):** Αφορά σε εγχειρήματα που αντιπροσωπεύουν μία επιπρόσθετη επιλογή σε άλλους υφιστάμενους θεσμούς, ενώ δεν γίνονται απαραίτητα διακριτά ως εναλλακτικά με τον τρόπο που περιγράφηκε στον πρώτο ορισμό

Ο Lee (2010) εντάσσει τις προαναφερόμενες εκδοχές σε μία κλίμακα ταξινόμησης ανάλογα με το βαθμό εναλλακτικότητας, ενώ παράλληλα αναφέρεται και στη δύναμη μετασηματισμού (επί των προσδιοριστικών παραγόντων της οικονομικής γεωγραφίας ενός τόπου) που έχει ένα εναλλακτικό εγχείρημα, ανάλογα με τη κατάταξή του στην κλίμακα αυτή. Πλην των τριών κατηγοριών εγχειρημάτων (αντιτιθέμενα, υποκατάστατα και επιπρόσθετα) αναφέρεται επιπλέον:

- σε **εναλλακτικά εγχειρήματα «εκτόπισης» (displacement alternatives)** τα οποία θεωρούνται ως εγχειρήματα ανατροπής των υφιστάμενων οικονομικών γεωγραφιών και αντικατάστασής τους από άλλες
- στις **μη-οικονομικές γεωγραφίες**, οι οποίες αφορούν σε αξίες που δεν διαμορφώνονται από οικονομικά κίνητρα
- στον **πολυποίκιλο καπιταλισμό (variegated capitalism)** ως αποτέλεσμα διαμόρφωσης εναλλακτικών μορφών του, ανάλογα με την ιστορική γεωγραφία των ιδιαίτερων συνθηκών κάθε τόπου εντός του οποίου αναπτύσσεται και σε αντιδιαστολή με τη θεώρησης ενός μοναδικού παγκόσμιου καπιταλισμού

Παράλληλα, όπως φαίνεται και στον πίνακα 1, θεωρεί ότι εκτός των πολιτικών και του βαθμού εναλλακτικότητας, υπάρχουν και διαφορετικές μορφές εναλλακτικότητας :

- **εναλλακτικές ως προς τη λειτουργία (operational alternatives)** που αφορούν σε διαφορετική οργάνωση της παραγωγής / αναπαραγωγής (πχ συνεταιρισμοί, τράπεζες χρόνου κοκ). Τέτοιες εναλλακτικές είναι εύκολο να υπονομευθούν και τελικά να αποτελέσουν τμήμα της «κύριας τάσης» (Amin et al, 2002, όπως αναφέρεται στο Lee, 2010:281)
- **περιβαλλοντικά εναλλακτικές (environmental alternatives)** που εντάσσουν περιβαλλοντικές αξίες στις στοχεύσεις τους
- **κοινωνικά εναλλακτικές (social alternatives)** που λαμβάνουν υπόψη τις κοινωνικές σχέσεις που βρίσκονται πίσω από την αξία και αναδεικνύουν το τι συνιστά πολύτιμο μέσα από το πρίσμα της κοινωνικής αξίας

Πίνακας 1: Μορφές, βαθμοί και πολιτικές εναλλακτικότητας

Πολιτικές εναλλακτικότητας	Βαθμός εναλλακτικότητας	Μορφές εναλλακτικότητας		
μετασηματίζοντας τους προσδιοριστικούς παράγοντες των οικονομικών γεωγραφιών		Λειτουργικές	Περιβαλλοντικές	Κοινωνικές
		ελάχιστα εναλλακτικές		μέγιστα εναλλακτικές
ελάχιστη δύναμη μετασηματισμού	πολυποίκιλος καπιταλισμός			
↑	συμπληρωματικά / παράλληλα «επιπρόσθετα εναλλακτικά» εγχειρήματα			
	«υποκατάστατα εναλλακτικά» εγχειρήματα			
↓	«αντιτιθέμενα εναλλακτικά» εγχειρήματα			
↓	«εναλλακτικά εγχειρήματα εκτόπισης»			
μέγιστη δύναμη μετασηματισμού	μη οικονομικές οικονομικές γεωγραφίες			

Πηγή: Lee (2010: 280)

Μία από τις σημαντικότερες συνεισφορές στην έρευνα για τη «ποικιλόμορφη» (diverse) οικονομία αποτελεί η δουλειά της Gibson-Graham¹ (μεταξύ άλλων κυρίως 1996, 2006). Η προσέγγισή της αφορά μία συνολικότερη κριτική της θεώρησης ότι όλες οι οικονομικές κατηγορίες / μορφές αποτελούν και υποτάσσονται στις καπιταλιστικές ροές. Ειδικότερα, αναφέρει ότι μία τέτοια αντίληψη αφαιρεί την πιθανότητα αποκάλυψης «άλλων» δυνατοτήτων, που είτε ήδη υπάρχουν, είτε μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο της φαντασιακής δημιουργίας ενός μη-καπιταλιστικού μέλλοντος. Μάλιστα, στο πλαίσιο αυτό, προτείνεται η δημιουργία μίας νέας οντολογίας της περιφερειακής ανάπτυξης (Miller, 2011). Οι Gibson-Graham (2005, 2009) θεωρούν ότι οι τοπικές κοινότητες οφείλουν να προσδιορίσουν / καταγράψουν τις δικές τους ανάγκες και πόρους, με στόχο την ανάδειξη δυνατοτήτων που μπορούν να τύχουν περεταίρω ανάπτυξης, αλλά και εκμεταλλευτικών δομών που πρέπει να αμφισβητηθούν. Σε ότι αφορά αυτό το τελευταίο σημείο, ο Jonas (2010) σημειώνει ότι αυτή η καταγραφή των πόρων και αναγκών θα μπορούσε να αποτελεί το πρώτο βήμα της εναλλακτικότητας, υπό την έννοια της ενεργής και συνειδητής επιλογής για εναλλακτική δράση.

Η Gibson-Graham (2006) θέλοντας να δείξει την τεράστια έκταση των διαφορετικών εγχειρημάτων, που λαμβάνουν χώρα πέραν των όρων με τους οποίους υλοποιείται η καπιταλιστική οικονομία (καπιταλιστική επιχείρηση, μισθωτή εργασία, συναλλαγές στην αγορά) παραθέτει τον ακόλουθο πίνακα 2. Αξίζει να σημειωθεί ότι στον πίνακα αυτό κάθε κατηγορία δεν είναι απαραίτητα διακριτή από τις άλλες, γιατί ο στόχος δεν είναι η κατάταξη υφιστάμενων οικονομικών σχέσεων σε αυστηρές προϋπάρχουσες κατηγορίες.

Πίνακας 2: Μία ποικιλόμορφη (diverse) οικονομία

Συναλλαγές	Εργασία	Επιχείρηση
ΑΓΟΡΑ	ΜΙΣΘΟΣ	ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ <i>Πώληση δημόσιων αγαθών</i> <i>Αγορές δίκαιου εμπορίου</i> <i>Τοπικά συστήματα ανταλλαγών</i> <i>Εναλλακτικά νομίσματα</i> <i>Μαύρη αγορά</i> <i>Συνεταιριστική ανταλλαγή</i> <i>Αντιπραγματισμός</i> <i>Άτυπη αγορά</i>	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΛΗΡΩΜΗ <i>Αυτό-απασχόληση</i> <i>Συνεταιρισμός</i> <i>Σύμβαση</i> <i>Αμοιβαία εργασία</i> <i>Σε είδος</i> <i>Εργασία στην πρόνοια</i>	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ <i>Κρατική επιχείρηση,</i> <i>Πράσινη επιχειρηματικότητα</i> <i>Κοινωνικά υπεύθυνη επιχείρηση</i> <i>Μη κερδοσκοπική επιχείρηση</i>
ΕΚΤΟΣ ΑΓΟΡΑΣ <i>Ροές εντός του νοικοκυριού</i> <i>Προσφορά δώρων</i> <i>Κρατικά κονδύλια και πιστώσεις</i> <i>Κοινωνικά παντοπωλεία (gleaning)</i> <i>Κυνήγι, ψάρεμα, συλλογή τροφής</i> <i>Κλοπή, λαθροθηρία</i>	ΜΗ ΑΜΟΙΒΟΜΕΝΗ <i>Εργασία στο σπίτι</i> <i>Φροντίδα οικογένειας</i> <i>Εργασία για την γειτονιά</i> <i>Εθελοντισμός</i> <i>Εργασία κάποιου προς όφελος του ίδιου</i> <i>Δουλεία</i>	ΜΗ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΗ <i>Κοινοτική</i> <i>Αυτόνομη</i> <i>Φεουδαρχική</i> <i>Δουλοκτητική</i>

Πηγή: Gibson-Graham (2006:71)

¹ Ψευδώνυμο των Julie Graham και Kathie Gibson

Θα συμφωνήσουμε με τον Jonas (2010) ότι οι παραπάνω κατηγορίες του πίνακα 2, θα μπορούσαν να αντιστοιχισθούν στις τρεις εναλλακτικές μορφές εγχειρημάτων που αναφέραμε στην αρχή του κειμένου (αντιτιθέμενα, επιπρόσθετα, υποκατάστατα), αλλά επίσης θεωρούμε πως ακόμη πιο χρήσιμη είναι μία αντιστοίχιση με τον πίνακα 1 του Lee (2010). Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε και σε άλλες χρήσιμες ταξινομήσεις, που όμως αφορούν πιο «μερικά» εναλλακτικά συστήματα (πχ για τον τρίτο τομέα: αλληλέγγυα οικονομία, κοινωνική οικονομία, μη κερδοσκοπικός τομέας, των Αδάμ και Παπαθεοδώρου (2010), για τα εναλλακτικά νομίσματα: με βάση τα χαρακτηριστικά της χωρικής, κοινωνικής και χωρικής αναφοράς, αλλά και με βάση τις «γενεές» που δημιουργούνται προϊόντος του χρόνου, του Blanc (2011), κοκ). Και για αυτές τις ταξινομήσεις, θα μπορούσε να υπάρχει πάλι μία αντιστοίχιση με τις γενικότερες κατηγορίες του πίνακα 1.

Με βάση τα προαναφερόμενα θεωρούμε καταρχήν ότι ο πίνακας του Lee (2010) αποτελεί μία καλή βάση για την ταξινόμηση των εναλλακτικών εγχειρημάτων, γιατί περιέχει μία κλίμακα «βαθμολόγησης» που θέλει να διακρίνει το ουσιαστικά «εναλλακτικό» με την έννοια της ενεργητικής στάσης / δράσης των ατόμων, γεγονός που βρίσκεται πολύ κοντά στο ουσιαστικά «διαφορετικό» με την έννοια που το προτείνει η Gibson-Graham, ως αποτέλεσμα επίσης της δημιουργίας / δράσης των ατόμων. Η συνέχεια της έρευνας (που έχει ήδη ξεκινήσει) αφορά στο εμπειρικό της τμήμα και καλύπτει τα εναλλακτικά εγχειρήματα της Ελλάδας. Τα αρχικά αποτελέσματα αυτού του τμήματος θα ανακοινωθούν κατά τη διάρκεια του συνεδρίου.

Αναφορές

Αδάμ, Σ. & Παπαθεοδώρου, Χ. (2010). *Κοινωνική οικονομία και κοινωνικός αποκλεισμός: Μία κριτική προσέγγιση*. Ινστιτούτο Εργασίας ΓΣΕΕ.

Blanc, J. (2011). Classifying “CCs”: Community, complementary and local currencies’ types and generations. *International Journal of Community Currency Research*. 15. p.pp 4-10.

Cohrane, A. (2011). Alternative approaches to local and regional development. In: A. Pike, A. Rodríguez-Pose & J. Tomaney (eds). *Handbook of Local and Regional Development*. Routledge, pp. 97-105.

Fuller, D. & Jonas, A.E.G. (2003). Alternative financial spaces. In: R. Lee, A. Leyshon, A. & C.C. Williams (eds). *Alternative economic spaces: rethinking the ‘economic’ in economic geography*, London: Sage, pp. 55–73.

Gibson-Graham, J.K. (1996). *The end of capitalism (as we knew it): a feminist critique of political economy*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Gibson-Graham, J.K. (2005). Surplus possibilities: postdevelopment and community economies. *Singapore Journal of Tropical Geography*. 26. p.pp 4–26.

Gibson-Graham, J.K. (2006). *A Postcapitalist Politics*, Minneapolis: University of Minnesota Press.

Gibson-Graham, J.K. (2009). A Diverse Economy: Rethinking Economy and Economic Representation. Communities Economies, Paper Series <http://transformationcentral.org/solidarity/solidaritydocuments/diverseeconomies.pdf> (πρόσβαση 5/4/2012)

Independent δικτυακή πύλη. (2012). *IMF's Lagarde warns Ireland, Greece and Portugal on obligations*. άρθρο της 11/5/2012, (<http://www.independent.ie/business/european/imfs-lagarde-warns-ireland-greece-and-portugal-on-obligations-3105173.html>, πρόσβαση 12/5/2012).

Jonas, A.E.G. (2010). Alternative'this,'alternative'that...: interrogating alterity and diversity. In: D. Fuller, A. Jonas & R. Lee (eds). *Interrogating alterity*, Farnham: Ashgate. pp 3-27.

Lee, R. (2010). Spiders, bees or architects? Imagination and the radical immanence of alternatives/diversity for political-economic geographies, In: D. Fuller, A. Jonas & R. Lee (eds). *Interrogating alterity*, Farnham: Ashgate. pp. 273-287.

Miller, E. (2011). *Rethinking economy for regional development: ontology, performativity and enabling frameworks for participatory vision and action*. Msc Thesis, Graduate School of the University of Massachusetts Amherst.